

KEMAL AHMET ARÛ'NUN DOĞUMUNUN 100.YILINDA ULUSLAR ARASI DÜZEYDE ANILMASI

Değerli Prof. Kemal Ahmet Arû Hocanın uluslar arası düzeyde anılma programında kişisel önemde bir nedene bağlı olarak orada bulunamamaktan ve yazılı bir metinle katılmaktan fazlasıyla üzüntü duyuyorum. Bu durumumun toplantıya katılanlar tarafından bağışlanacağını umuyorum.

UNESCO KUTLAMALARI bağlamında 36.Genel Kurulda, kuşkusuz Millî Komitemizin önerisi üzerine alınan, 2012 yılında İtrî'nin (ölümünün 300. yılında)-Yunus Nabî'nin (ölümünün 100.yılında)-Kemal Ahmet Arû'nun (doğumunun 100. yılında) ve elbette bundan önceki ve sonrakilerin de, uluslar arası düzeyde anılması ve bunu destekleme kararları, kanımca belli bir önem taşımaktadır.

2010 yılında, bu çerçevede Osman Hamdi Bey de 100.ölüm yılında böylece anma programına alınmıştı.

Ebediyete intikal etmiş olan, uluslar arası düzeyde anılması planlanan bu örnek insanlarımızın kendi dönemlerinde ürettikleri, yarattıklarıyla ve örnek oluşturan kişilikleriyle, Türk insanı ve dünyasının daha iyi tanınması, değerlendirilmesine de katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Yarattıkları değerler ve bıraktıkları mirası anarak bu örnek insanları rahmetle ve gururla anıyorum. Ayrıca, UNESCO daha şimdiden, Pirî Reis haritasının yapılışının 500.yılında da, 2013 yılında bu çerçevede kutlanma programı içine almış olduğunu anımsatmak istiyorum.

Doğumunun 100.yılında (ölümünün de 7.yılında) Prof. Kemal Ahmet Arû Hocayı anarken; onun yaşam mücadelesinden; yaşam kesitinden genç nesillere aktarılacak önemli dersler çıkartılacağına inanıyorum.

Cumhuriyet dönemi şehirciliğinin doruklarında yer alan Arû Hoca, örnek alınacak çalışma azmini bize,90'lı yaşlarında kaleme aldığı anılarında şöyle nakletmiştir:

“..içimde bir dürtünün var olduğunu hisseder gibiyim.kafamın içinde sürekli düşün-me halinde olduğumu sanıyorum.Uykuda dışında boş durmak beni rahatsız ediyor.Hep aynı şeyleri düşünmek,bir şeyler yapmak ihtiyacını duyuyorum.Tıpkı programlanmış bir makine gibi.Bu da her halde Tanrının bana bir lütfü.”.

Ne yazık ki 93 yaşında ve mutlak, içindeki bu "dürtü"nin daha yapacağı çok şey olduğunu hissettirdiği bir anda, Kemal Ahmet Arû Hoca İstanbul'da Nişantaşı'ndaki evinde yaşama veda etmiştir.

O her zaman, çalışma disiplini ve olaylara yaklaşımındaki tarzı ile herkes tarafından örnek alınacak bir kişi olmuştur.

Bugün Üniversitenin hazırladığı bu kapsamlı programda, Kemal Ahmet Arû Hoca ile ilgili önemli konuşmalar yapılacak, bir çok anı paylaşılacaktır. Ben bu satırlarda öz olarak onun Güzel Sanatlar Akademisi ile olan ilişkisinden söz edeceğim. Çünkü O'nun yaşam öyküsü ve çalışma yaşamını anlatan yazılı kaynaklarda;

"TÜ'deki öğretim üyeliği yanı sıra Yıldız Teknik Okulu-Maçka Teknik Okulunda dersler vermiştir" denilmekte, ama 34 yılını paylaştığı Güzel Sanatlar Akademisi ve sonrasında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde yaptığı katkılardan söz edilmemektedir.

Oysa o, Akademi'de sadece ders vermekle kalmamış, bilimsel toplantılar-eylemler ve diğer faaliyetlere katılarak, Akademi'de şehircilik eğitiminin biçimlenmesinde de önemli bir rol oynamıştır.

O'nun Güzel Sanatlar Akademisi ile ilişkilerini, vefatından sonra hazırladığım yazımdan yaptığım aşağıdaki alıntıyla paylaşmak istiyorum.

"Türkiye'de şehirciliğin gelişmesi, yaygınlaştırılması yönünden bakıldığında, Prof. Kemal Ahmet Arû'nun İstanbul Teknik Üniversitesi dışında ve aynı süreçte 34 yıl boyunca, eski öğrencisi olduğu ve gönülden bağlandığı Güzel Sanatlar Akademisi'nde şehircilikle ilgili faaliyetlere katkıda bulunması, destek vermesi kanımca önemsenerek bir husustur.

Bu ilişkilerle Kemal Ahmet Arû, inandığı ve mücadele ettiği şehircilik alanında, hem TÜ'de ve hem de GSA'da adeta iki cephe yaratmış, iki üs oluşturmuştur. ikisinde de, yeni gelişmelere yol açmış, desteklemiş, kadrolar oluşmasına destek vermiş, araştırma birimlerinin kurulmasına katkıda bulunmuş, yardımcı olmuştur. Her iki kurumda yetenekli elemanlar yetiştirmiş ya da yardım etmiştir.

Bu bakımdan, onun anlamlı ve uzun bir süreye yayılan, verimli sonuçlar ortaya koyan Akademi ile ilişkileri önemlidir.

Güzel Sanatlar Akademisi ile ilişkileri, öğrencilik dönemi dışında ilk olarak, 1924-44 yılları arasında Oelsner'in GSA-Y.Mimarlık Bölümü'nde verdiği derslere asistan olarak gelmesiyle

başlamıştır. Sonra 1967-1981 yılları arasında 14 yıl, Y.Mimarlık Bölümü'nde şehirçilik dersi uygulama Atölyesine gelmiş ve sonra 1983-2003 yılları arasında da 21 yıl, şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde Y.Lisans ve Doktora dersleri vererek devam etmiştir.

Bütün bu faaliyetler, İTÜ'deki asal konumu yanında hep görevlendirme ile olmuştur. Zaman zaman iki kurum faaliyetlerinde ve kurum elemanları arasında fark yaratmaksızın birliktelikler yaratmaya çalışmıştır.

Özellikle,1967'den itibaren GSA-Y.Mimarlık Bölümü'nde genç grubun yaratmaya çalıştığı şehirçilik hareketine büyük destek vermiştir.

Akademi'de şehirçilik Araştırma Enstitüsü'nün kurulmasında etkili olmuş, kurulla-rında görev almıştır. Enstitü bünyesinde "Dünya şehirçilik Günü Daimi Komitesi'nin oluşumuna fırsat vermiştir. Akademi'de şehirçilik Araştırma Enstitüsü'nün kurulma-sında etkili olmuş önemli rol oynamıştır. Kurullarında görev almış ve bu Enstitü bünyesinde Dünya şehirçilik Günü Türkiye Daimi Komitesi oluşumuna fırsat vermiş-tir. şehirçilik Günü kutlamalarının, eylemlere dönük organizasyon ve çalışmalarına katılmıştır.1976 yılından itibaren 20 yıl boyunca her yıl üç gün süren Kasım Kolok-yumlarının Akademi çatısı altında gerçekleştirilmesinde büyük payı olmuştur. Dolayısıyla 34 yıllık dönem perspektifinden bu ilişkilere bakıldığında, yoğunluğu ve Türk şehirçiliğine getirdikleri açısından uzun soluklu bu işlikler, onun kararlılıkla sürdürdüğü şehirçilik çalışmalarında Güzel Sanatlar Akademisi ve sonraki statüde MSGSÜ'nü, İTÜ yanında bir ikinci üs gibi şekillendirmiştir."

Burada aynı zamanda doğan bu fırsatta, Güzel Sanatlar Akademisi ile ve özellikle kişisel ilişkilerimde önemli ve özel bir yer tutan,20 küsur yıl olumlu-olumsuz birçok şeyi yaşadığımız ve paylaştığımız Dünya şehirçilik Günü ile ilgili bazı husus-arı da yine bir başka yazımdan alıntılararak açıklamak istiyorum.

"Carlos María Della Paolera'nın "8 Kasım" gününü bir üniversal çağır platformu olarak oluşturmasından 27 yıl sonra Türkiye'de Dünya şehirçilik Günü faaliyetleri Devlet Güzel Sanatlar Akademisi bünyesinde kurulan şehirçilik Araştırma Enstitüsü'nde başlatılmıştır. ilk olarak Enstitü kurulmuş, sonra Dünya şehirçilik Günü Daimi Komitesi oluşturulmuştur. Faaliyetleri yürütecek bir Başkanlık Sekreterliği (Dünya şehirçilik Günü hizmet platformu olarak) kurulmuştur. Bu yapı içinde 8 Kasım Dünya şehirçilik Günü Kolokyumları bir programa dayalı olarak gerçekleştirilmiştir."

"1966 yılında şehircilik uzmanlık eğitimi için gönderildiğim Fransa'dan dönüşümde Akademi'de şehircilik asistanı olarak görevlendirildikten bir iki yıl sonra, küçük bir kadro ile Akademi şehircilik hareketini başlatmıştık. Amacımız, İTÜ'de Kemal Ahmet Arü'nün başını çektiği şehircilik hareketine benzer bir durumu Akademi'de yaratmak ve şehircilik eğitimi için bir Enstitü kurmaktı. Ama aynı zamanda, şehircilik konularının tartışılacağı bir ulusal platform yaratılmasını da istiyorduk. Fransa'da eğitimim döneminde yakından ilgilendiğim, çoğu eylemlerine katıldığım çokta etkilendiğim Dünya şehircilik Günü etkinliklerini Türkiye'de de düzenlemeyi de düşünüyorduk.

1970'li yıllarda bu hedefler içinde yapılan çalışmalarla geçmiş, hazırlık çalışmaları ilerlemiş, sıra Dünya şehircilik Günü eylemlerinin nasıl organize edileceğine gelmişti. Bunun için o zaman Fransa'da Dünya şehircilik Günü Daimi Komitesi Başkanı ve benim Paris şehircilik Enstitüsü'nden de hocam olan Prof. Jean Royer ile ilişki kurmuştum. Urbanisme Dergisinin de kurucusu ve yöneticisi olan Prof. Royer'den aldığı yanıtta Kemal Ahmet Arü Hocanın, Türkiye'de Dünya şehircilik Günü Temsilci gözüktüğünü ama Türkiye'de henüz bir Daimi Komite oluşturulmamış olduğunu bildirmişti. Kendisi ile görüşmemde de Kemal Ahmet Arü Hoca da bunu doğrulamış, İsviçreli Prof. Sautari'nin 1964 yılında kendisinin Mimarlık Fakültesi Dekanı olduğu dönemde ziyaret ettiğinde Dünya şehircilik Günü Türkiye Temsilciliğini önerdiğini söylemişti. Kişisel olarak her 8 Kasım'da Merkeze esenleşme telgrafı gönderdiğini, başkaca bir yapmadığını anlatmıştı.

O dönem zaten Akademi'de şehircilik Uygulama Atölyesinde derslere gelen Kemal Ahmet Arü ile yakın ilişki içindeydik. Kendisine Dünya şehircilik Günü Türkiye Daimi Komitesini kurarak ve hizmet platformunu oluşturarak Akademi'de Dünya şehircilik Günü eylemlerini üç günlük program içinde Kolokyum düzeninde yapmayı önermiş-tim. Hoca eylem programını beğenmiş ve kabullenmişti."

"1976 yılında, Kemal Ahmet Arü'nün kurulmasında da rol oynadığı, ikinci Başkanı seçildiği Akademi şehircilik Araştırma Enstitüsü bünyesinde Dünya şehircilik Günü Türkiye Daimi Komitesi oluşturmuştuk. Temsilcisi sıfatıyla önerdiğim şekilde, Kemal Ahmet Arü-Mehmet Ali Handan-Mehmet Çubuk' tan oluşturulan Dünya şehircilik Günü Türkiye daimi Komitesi oluşumunu Komite üyesi-Genel Sekreter olarak Arjantin'de Buenos Aires'te, Merkeze bildirmiştim. Daimi Komite Akademi'de böylece oluşturulan

Başkanlık Sekreteryasına hizmet vermek üzere, Şehircilik Kürsüsü ve (daha sonra şehir ve Bölge Planlama Bölümü) olanakları ve kadrosuyla çalışmalarına başlamış oldu.”

Kemal Ahmet Arû Hoca ile fiilen 20 yıl,(1996 yılında hizmet platformunun şehir Plancıları Odasına nakledilmesine kadar) Dünya Şehircilik Günü Türkiye Daimi Komitesi olarak ülke insanlarına şehirciliğin yollarını açmaya, şehirciliği daha iyi tanıtmaya çalıştık ve olumlu kamuoyu oluşturma görevini başarıyla yerine getirdik.

Bu topraklarda imparatorluk çocuğu olarak doğdu, ölümüne kadar Cumhuriyet aydını ve Atatürk hayranı olarak yaşadı. Bir asra yaklaşan ömrünün yarıdan fazlasını şehircilikle ilgilenerek, genç nesiller yetiştirerek, kentleri düzenlemek için planlar yaparak ve birçok olay ve dönüşümlere tanıklık ederek geçirdi.

Kişisel anlamda onun dostluğunu kazanmış olmanın gururunu hala yaşıyorum. Bu dostluğumuzun en somut örneği olarak; beni birilerine karşı “arkadaşım”, “sevgili dostum” diye tanıtırdu.

Vefat ettiği günden bir gün öncesinde dünyadan kopuk hasta yattığı yerden birden, kendisini ziyarete gelen Prof. Ahmet Keskin’e; “Mehmet nerede yarın 10.da gelsin toplantı yapalım” demesini; birlikte mücadele ettiğimiz uzun soluklu çalışmalarımızın yoğun birikiminin dışa vuruşu gibi değerlendiriyorum.

Toplantıya katılanları saygıyla selamlıyorum.

Prof.Dr. Mehmet Çubuk

5-Temmuz-2012